І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 200. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЖОВТНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 17, 1958 No. 200. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ВТЯГАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ У МІЖПАРТІЙНІ РОЗГРИ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявився дуже рішуче проти втягання проблем закордонної політики ЗДА у передвиборчу партійно-політичну дебату і ствердив, що в найкращому інтересі ЗДА було б, щоб обидві партії не вмішували основних закорд.-політичних справ в міжпартійні розгри. Склав таку свою заяву през. Айзенгавер під час пресової конференції, що відбулася в середу дня 15 жовтня ц. р. в Білому Домі у відповідь на запит одного з журналістів, чи він погоджується із висловленим твердженням віце-президента Ніксона, що вислідом закордонної політики уряду Трумана була війна і що причинилася для справи миру тільки політика здійснювана през. Айзенгавером і державним секретарем Джаном Фостером Доллесом. Водночас із цим президент Айзенгавер відмежував себе від висуненого востаннє проводом Республіканської партії буцімто Айзенгаверового твердження, що демократична більшість у Конгресі приведе неминуче до націоналізації і соціялізації американської індустрії. Президент ствердив, що він такого твердження не висловлював і що він з таким різким ставленням справи не погоджується. В дальшому през. Айзенгавер сповістив, що вже в п'ятницю цього тижня він почне свою подорож по Каліфорнії і чотирьох інших стейтах і виступить там на підтримку республіканських кандидатів. Більші промови він виголосить в Лос Анджелесі і в Шикаґо і вони будуть передані до сусідніх стейтів телевізійними стаціями. Крім Каліфорнії і стейту Іллиной през. Айзенгавер відвідає ще стейти Айову, Кензас і Колорадо. Наприкінці своєї пресової конференції Президент засудив рішуче висаджування в повітря синагог, але застеріґся проти того, щоб трактувати ці акти справою „конфедерацького підпілля", бо це було б образою доброго імені „конфедератів".

Віце-президент Ніксон, виступаючи цього ж самого дня на передвиборчому зібранні в Лос Анджелесі, заявив, що він далі атакуватиме закордонну політику демократичної партії, бо якщо республіканці не робитимуть цього, то їх чекатиме програна в виборах. Завданням Президента є мобілізувати за собою всю країну і тому теж Президент не може брати безпосередньої участи в атакуванні Демократичної партії, але ж мусять робити це ті республіканці, що на них лежить відповідальність за виборчу кампанію. Із таким остановищем Ніксона погодився теж у своїй заяві державний секретар Джан Фостер Доллес, який початково займав був щодо цього протилежну позицію, значить був проти того, щоб справи закордонної політики вмішувати в міжпарт. дебату.

ЗДА запевняють Бразилію, що не змінили своєї політики супроти Латинської Америки

Ріо де Жанейро. — Представник державного департаменту запевнив бразилійський уряд, що ЗДА зовсім не змінили своєї економічної політики до країн Латинської Америки, і що зовсім не будуть зменшувати своєї економічної допомоги південним американським державам, як це дехто думає після промови асистента державного секретаря Роя Р. Работтама в Санта Барбара, Каліфорнія. Рой Р. Работтам говорив у своїй промові про те, що латинські держави Америки повинні самі собі допомагати, бо існує „обмежена можливість" економічної допомоги ЗДА. Націоналістична преса в Бразилії з цієї нагоди пригадувала недавню обіцянку державного секретаря Дж. Фостера Доллеса про те, що ця країна буде економічно допомагати латинським американським державам, і нарікала, що цієї обіцянки не дотримується. Вияснення державного департаменту заспокоїло бразилійську пресу.

Поліція сконфіскувала в Атланті протисемітську літературу

Атланта, Джорджія. — Поліція перевела ревізії в п'ятьох осіб, в яких знайдено протисемітську літературу. Ревізію переводили в зв'язку з висадженням в повітря жидівської синагоги в тому місті, яке сталося в неділю 12-го жовтня. Представники поліції відмовилися виявити, чи знайшли докази на те, що особи, в яких була ревізія, є спричинниками пошкодження синагоги, тільки повідомили пресу, що знайдено рисунки свастики та погрози жидам в Атланті. Після ревізії заарештовано 5 осіб, між ними і калііку купця 32-річного Воллеса Аллена, який був на зборах в дні 5 травня, на яких обговорювалося справу висаджування в повітря жидівських будинків. Аллен заперечив свою участь в підкладенні бомби в останню неділю. Крім нього заарештовано ще чотирьох чоловіків, які також мають бути запідозрені в підкладуванні бомби під синагогу. Бомба з останньої неділі нагадує ті інші попередні бомби, які підкладували члени тайного товариства „Підпілля Конфедератів". Слідством в Атланті цікавляться поліцисти з інших стейтів, де були експльозії домів.

В АМЕРИЦІ

● **В Ню Йорку** продано за 13,000 долярів рукопис Ернеста Гемінґвея „Смерть по полудні". Цей рукопис належав приятелеві Е. Гемінґвея — Дон Карлосові Гоффрі з Кензас Ситі, Місс.

● **Виконний директор** організації Протестанти та інші Об'єднані Американці для Сепарації Церкви від Держави, Ґлен Л. Аркер, вислав листа до державного секретаря Джана Ф. Доллеса, в якому заявляє, що три американські кардинали, які вибиратимуть в Римі нового Папу, мають втратити американське громадянство, бо голосуватимуть в чужій державі — Ватикані.

● **Пані Тереса Фамбро** із Нюарку пішла з двома приятельками до дентиста, але його не застала. Пождавши півгодини в почекальні, вони рішили йти додому, але не змогли це зробити, бо двері почекальні автоматично замкнулись. Видобутись „на волю" допоміг їм поліцист, якого вони викликали телефоном.

● **Коли віце-президент** Річард М. Ніксон вийшов із готелю в Шикаґо, до нього підійшов журналіст і чемно запитав: „Чи можна ще раз вас сфотографувати пане Труман?". Не дуже втішений цією помилкою журналіста, Ніксон мовчки зник у дверях. Коли пізніше Ніксон вийшов із „президентського апартаменту" (в якому недавно мешкав Труман), журналіст попросив у нього вибачення, на що віце-президент сказав: „Мене вже всіляко називали, але ще ніхто не звав мене Труманом".

● **Президент Айзенгавер** під час виборчої кампанії на західньому узбережжі буде послуговуватись гелікоптерами. Республіканська партія має оплатити гелікоптери, якими користуватиметься Президент.

НОВЛЕНД ГРАТУЛЮЄ НІКСОНОВІ

Сен. Вільям Ф. Новленд — кандидат на губернатора Каліфорнії (праворуч), — ґратулює віце-президентові Річардові Ніксонові за його промову виголошену в Лос Анджелес. Ліворуч — Ґудвин Дж. Найт, дотеперішній губернатор, який кандидує на сенатора.

Федеральна Рада Безпеки збільшила мінімум готівки на біржі до 90%

Вашинґтон. — Федеральна Рада Резерви 15 жовтня збільшила мінімум готівки при купівлі біржових акцій з дотеперішніх 70 відсотків до 90%. Це збільшення обов'язує вже від 16-го жовтня. Це значить, що відтепер, хто купує акції або якісь цінні папери на біржі, то мусить заплатити за них готівкою в 90 відсотках. 90% — це найбільша вимагана готівка від 1947 року. 5-го серпня мінімум готівки на біржі збільшено було з 50 до 70 відсотків вартости акцій. Федеральна Рада Резерви видала це зарядження тому, що в останніх днях був великий рух на біржі, і ціни акцій сильно зростали, що мало інфляційні наслідки на валюту, і було штучно викликаним „бумом", бо не відповідало економічній дійсності країни. При кінці вересня кредит на біржах становив 4,300,000,000 долярів, що було рекордовою сумою від часу, коли почалася формальна статистика кредитів, але все ж таки той кредит був менший від того, що був в 1929 р. перед великою депресією.

Команда армії протестує проти передачі своїх фахівців космічній аґенції

Вашинґтон. — З армійських кол повідомляють, що команда армії не є вдоволена з того, що голова Крайової Аеронавтичної і Космічної Аґенції д-р Т. Кейт Ґленнен зажадав передачі більшої кількости фахівців від керованих ракет. Вищі армійські кола плянують протестувати проти того зарядження в президента Айзенгавера. Д-р Ґленнен зажадав від секретаря армії Вілбера Брокера передати йому коло 2,100 космічних фахівців та інженерів, які тепер працюють в армійській лябораторії в Редстонському арсеналі в Гантсвіллі, Алабама, та в джетовій лябораторії в Лос Анджелесі. Шеф лябораторії в Гантсвіллі генерал майор Джан Б. Медаріс має в себе коло 110 німецьких науковців. Він від'їжджає до Вашинґтону, щоб конферувати в цій справі з Айзенгавером. Секретар армії Брокер відмовився від коментарів, але представник армії сказав, що втрата головних науковців із німцем д-ром Вернером фон Бравном на чолі спричинить те, що армія не зможе докінчити своєї праці в ділянці керованих ракет.

ПОМИЛКА В ПОВІДОМЛЕННІ ЛЕТУНСТВА ПРО РАКЕТУ „ПІОНЕР"

Вашинґтон. — Департамент оборони і летунство признаються до того, що вони видали в суботу помилкове повідомлення про керовану ракету „Піонер", яку випущено в напрямку до Місяця. 90 мінут після випущення цієї ракети, коли вона була вже на 20,000 миль віддалена від Землі, летунство повідомляло, що „це був перший, людиною зроблений предмет, який вирвався поза притягання Землі". Тепер спростовують це невірне повідомлення тим способом, що ракета „Піонер" зовсім не вийшла була з поля притягання Землі, бо й сам Місяць, який є віддалений понад 220,000 миль від Землі, є в сфері її притягання.

26-го жовтня віддають до публічного вжитку УНМузей в Шикаґо

Шикаґо, Іллиной. — За згодою Загальних Зборів і Управ Музею і Бібліотеки в Онтеріо, Каліфорнія, і Архіву - Музею в Шикаґо постав Український Наnціональний Музей в Шикаґо.

Бібліотека українознавства і Архів начисляють вже тепер понад 10,000 зареєстрованих книжок, журналів і документів і буде доповнятися друками й документами своїх і чужих авторів про Україну. Відділ народного й образотворчого мистецтва віддзеркалює питомі риси української культури. Одним з найважніших відділів є історично - політичний, який зібрав і збирає матеріяли до княжої, козацької гетьманської доби та визвольних змагань XX сторіччя.

26-го жовтня ц. р. Український Національний Музей святочно відкривається до прилюдного вжитку. Теперішній мудинок Музею замалий і вже не вистачає на приміщення зібраних матеріялів. Тому Управа робить старання про побудову репрезентаційного дому з бетонним сховищем для цінних матеріялів на випадок війни. Українське громадянство повинно знати, що Український Національний Музей є добром загально - національним. До нього можуть присилати матеріяли, документи, усе друковане слово, експонати до поодиноких відділів усі українські установи і громадяни без різниці віроісповідань і приналежности до політичних партій. З його добра і надбань користають усі, як це передбачає статут.

Очолюють Український Національний Музей відомі громадські діячі і вони дають запоруку, що ця культурна установа задержить свій загально - національний характер. На святочне відкриття запрошується всіх, яким можливо прибути. Привіти і пожертви слати на адресу Українського Національного Музею 2153 Вест Чикаґо Евню.

Управа УНМузею така: д-р Мирослав Сімнович, — голова, Юліян Каменецький — заступник голови, д-р Степан Дмоховський — писар, Каленик Лисюк — екз. директор, д-р Докторук — скарбник, Михайло Баран, Олександер Ганкевич — члени. Рада Опікунів: Роман Смаль-Стоцький, сотник Іван Косетц, Тодор Ногаш.

Поклинано три кардинальські Комісії у підготові вибору нового Папи

Рим. — Конгреґація кардиналів вибрала на своєму засіданні в минулу середу 15 ц. м. три Комісії для дій, зв'язаних безпосередньо із кардинальським конкляве, себто собором, що вибере нового Папу. Перша з тих Комісій займатиметься технічним пристосуванням Ватиканського палацу для замешкання в ньому 55-х кардиналів, учасників конкляве. Хоч деякі з них, мабуть, не зможуть явитися — як ось кардинали з Югославії і Мадярщини — проте для них буде приготоване місце. Друга Комісія визначить поіменний список технічного персоналу та служби, потрібної на час конкляве. Поза засягом тієї Комісії є так звані „конклявісти", себто дорадники і секретарі кардиналів; кожний кардинал має право мати таких двох прибічників. Врешті третя Комісія займається питанням, хто має керувати, репрезентувати і відповідати за всі справи Церкви під час існування конкляве, коли всі кардинали будуть насправді відрізані від зовнішнього світу — можливо на кілька днів, поки на одного з-посеред них впадуть дві третини голосів плюс 1. Конкляве почнеться 25 ц. м.

Тунісія порвала дипломатичні взаємини з Арабською Республікою

Туніс. — Тунісія зірвала дипломатичні взаємини з Об'єднаною Арабською Республікою, дармащо не оприлюднено в цій справі ніяких заяв. Туніський міністер закордонних справ д-р Садок Моккадем повідомив про те рішення туніського уряду амбасадора Арабської Республіки Мустафу Фені. Туніський амбасадор в Каїро Ель-Таєб ель-Саґбані перебуває в Тунісі і, мабуть, вже не вернеться до столиці Арабської Республіки. Тунісія закидає Об'єднаній Арабській Республіці інтриґування та вмішування в її справи. Конкретно, мається на увазі активне підтримування єгипетським президентом Ґамалем Нассером альжирських повстанців, які, зрештою, діють із туніської території і залежні від підтримки збоку Тунісії. На терені Арабської Республіки знаходять теж захист політичні противники теперішнього президента Тунісії Габіба Бурґуїби. Габіб Бурґуїба вважає, що президент Нассер діє проти здійснення концепції північно - африканської Федерації Тунісії — Марокко-Альжиру, котра-то Федерація стояла б головно під впливом Тунісії. Цей антаґонізм знайшов в минулому тижні гострий вираз на засіданні Арабської Ліґи в Каїро, де туніський репрезентант закинув Лізі, що вона стоїть під надто великим впливом „одної великої держави". Тоді представник Арабської Республіки вийшов зі залі, а за ним покинув залю і представник Тунісії.

Совєти заповідають випущення ракети на Місяць

Москва. — Совєтський ракетний спеціяліст Віталій Броншттейн заявив, що спроба Америки з минулої неділі випустити ракету на Місяць — „це важливий крок на шляху підбою міжплянетних просторів". Броншттейн заповів водночас, що „небавком" Совєти випустять на Місяць свою ракету. У розмові з кореспондентом комуністичної газети в Копенгаґені, Данія, Броншттейн признав, що факт вистрелення американської ракети до такої висоти, якої до цього часу ніхто не осягнув, має більше значення, як невдача, щоб ракета не залишилась у сферичному обширі як штучний сателіт Землі, чи навіть Місяця. Броншттейн нахвалявся, що Совєти розпоряджають технічними можливостями випустити ракету, яка досягне до Місяця і що вона важитиме стільки само, що Спутник II, себто 1,000 фунтів.

СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР ПЕРЕГОВОРЮЄ З КАНЦЛЕРОМ АДЕНАУЕРОМ

Бонн. — Совєтський амбасадор Андрей А. Смірнов зголосився до західньо - німецького канцлера Конрада Аденауера на розмову, яка тривала півтори години. Офіційно нічого ближче не сказано про її зміст, але німецькі газети твердять, що нема надії, щоб Совєти змінили своє становище у найболючішій для німців справі з'єднання Німеччини. Москва, не хотячи допустить до з'єднання Німеччини, яке автоматично зліквідувало б сателітну Східню Німеччину, твердить, що з'єднання повинно перейти через порозуміння „між самими німцями".

Судять двох гітлерівців за вбивство 11,000 осіб

Бонн. — У Бонні в Західній Німеччині почалась судова розправа проти двох колишніх наглядачів з СС-ів в кацеті Саксенгавзен, Вільгельма Шуберта і Ґустава Зорґе, за безпосередню участь в убивстві понад 11.000 осіб, в'язнів того кацету. Між убитими були тисячі полонених з червоної армії політкомів. Обидва підсудні були вже засуджені на досмертну в'язницю совєтськими судами, але їх звільнено і репатріовано до Німеччини в 1956 році і тут, після розпізнання їх, арештовано їх знову. Третій підсудний, який перейшов також через совєтську в'язницю і вернувся до Німеччини, повісився в в'язниці. Розправа викликала велике зацікавлення. З уваги на численних свідків, вона обрахована на тижні.

● **60 прихильників** провідника кубинських повстанців Фіделя Кастра протестували перед англійським консулятом в Ню Йорку проти того, що Англія продала урядові президента Батісти 17 літаків. Демонстрація відбулася спокійно, демонстранти кричали: „Нехай живе Кастро!"

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Василь Авраменко**, закінчивши ряд курсів національних танків для молоді в Шикаґо, Міннеаполіс та Милвокі, вернувся до Ню Йорку та плянує організувати інструкторські і звичайні танкові курси в самому Ню Йорку, як також в Джерзі Сити, Нюарку, Пасейку, Трентоні, Филаделфії, Балтиморі, Скрентоні і Вашинґтоні. Курси мали б закінчитись великими танковими фестивалями для відзначення 30-річчя українського танку в Америці.

● **Д-р Катерина Кохно** виступить в передаваній через радіо дискусії на тему: „Чи ЗДА можуть виграти психологічну війну з совєтами". Двома іншими дискутантами будуть: п. Керіґен з „Голосу Америки", та проф. Федерзен з Державного Департаменту. Дебата передаватиметься радіовисильнею WNYC в Ню Йорку 17 жовтня о год. 2:30 по полудні.

● **В Лондонському Університеті** введено курси української мови і курси історії української мови для англійців та іншонаціональних студентів. Відбуваються ці курси вечорами. Влаштовує їх Школа для Слов'янських і Східньо - европейських Студій. Перший загальний курс української мови ведеться окремо для початківців й окремо для заавансованих студентів і курс історії української мови тільки для останніх.

ЗДА НЕ ВИМАГАТИМУТЬ ЗМЕНШЕННЯ ҐАРНІЗОНУ НА КВІМОЇ — ЗАЯВИВ ПРЕЗИДЕНТ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер зайняв таке саме становище, як державний секретар Дж. Ф. Доллес у справі чисельного стану військового ґарнізону на острові Квімой в протоці Формози, що його бомбардування китайськими комуністами викликало небезпеку нової світової війни. Відповідаючи у цій справі на запит на своїй пресовій конференції з останньої середи 15 ц.м., през. Айзенгавер в першу чергу ствердив, що між ним і державним секретарем Доллесом існує найтісніший постійний контакт і виміна думок. Він читав текст пресової конференції державного секретаря. Державний секретар — казав Президент — не робив тайни з факту, що американський уряд уважав за занадто численний ґарнізон на такій висуненій позиції. Однак державний секретар — підкреслив Президент — заявив був, що З'єднені Держави не думають робити жадної спроби натиску на свого союзника у справі, від якої — на думку того союзника — залежить його екзистенція. На тій самій пресовій конференції була ще мова про те, чи допускальна публічна дискусія на такі теми, як відношення до комуністичного Китаю і справа Формози-Квімою. Президент признав вартість такої дискусії, виходячи з засновку, що люди завжди роблять помилки і треба їх перевірювати. Проте Президент відрізнює справу закордонної політики від способу її виконування. Так напр. він уважає за річ недискусійну скріплювання слабих країн в їх обороні проти комунізму. Він не противиться „інтелеґентним запитам і критицизмові в будь-якому конкретному пункті". Але, коли річ іде про політику, яку визначено на основі численних попередніх фактів, то вона „стоїть твердо і тривко на власних ногах". Запитаний, чи можна уживати терміну „уґодівство" супроти тих, які стоять в опозиції до теперішньої політики уряду ЗДА в справі Квімою, то Президент ствердив, що коли, практично, хтось поручає, щоби відступити під натиском чужої сили, то це ніщо інше, як уґодівство. Зрештою, на тій пресовій конференції не було більше мови про Далекий Схід, а характер запитів, що їх ставили журналісти, як і відповідей Президента свідчив про те, що розвіялася атмосфера остраху за вибух великої війни з приводу комуністичних атак на Квімой.

Мадаґаскар проголосив свою автономію у Федеративному зв'язку з Францією

Париж. — Найбільша з 18-х французьких заморських посілостей — острів Мадаґаскар з територією 227.600 кв. миль і 4-ма мільйонами мешканців — проголосила в минулий вівторок свою автономію, але у федеративному зв'язку з Францією та з залишенням Франції справ закордонної політики, оборони і валюти. За новою французькою конституцією, французькі посілості мають право вибрати протягом чотирьох місяців від плебісциту над конституцією з 28 вересня ц. р., чи вони хочуть мати пів-автономічний статус французьких департаментів, чи автономію, чи зовсім відділитись від Франції. Єдина Ґвінея голосувала „ні", себто за відділення від Франції, але зараз потім, ставши в обличчі браку власних вишколених адміністраційних кадрів і фінансово-господарської залежности, хоче таки залишитись у зв'язку з Францією. У Парижі нараджувались представники всіх африканських посілостей Франції і рішили перевести федерацію країн Західньої та Екваторіяльної Африки, яка з черги сфедерувалась би з Францією. Це складний процес і у зв'язку з ним посеред самих африканців існують палкі суперечки.

Покращали вигляди на спокій в Ливані

Бейрут. — Наради між прем'єром Рашідом Карамі та опозицією, яка складається з прихильників прозахідньої політики колишнього президента Каміля Шамуна, довели до порозуміння на такій базі, що рішено покликати новий уряд з двома репрезентантами нинішньої більшости і двома — опозиції. Цими найвидатнішими в сучасній ливанській дійсності політичними діячами є Рашід Карамі і колиш. прем'єр Ґассан Уейні, а з опозиції голова християнської партії Фаланґа П'єр Ґамаєль і Едмонд Едді, який був єдиним контркандидатом генерала Фуада Шегаба у виборах на президента Ливану. Невідомо ще, чи цілий уряд мав би складатися тільки з отих чотирьох мужів, чи вони мали б становити тільки його стрижень. Уряд Рашіда Карамі, який подався до димісії під натиском опозиційної акції, мав 8 міністрів і були суґестії поширити його склад до 12 осіб. У політичний заколот в Ливані включилася тамошня робітничо - професійна спілка, яка загрозила генеральним страйком, якщо політичні партії не порозуміються одна з одною. Робітнича спілка зажадала ґарантії безпеки для робітників, взявши під увагу, що в минулому тижні два робітники згинули на улицях від заблуканих куль, коли йшли до праці.

У СВІТІ

● „**Світовою красунею**" на 1958 рік признано на міжнародному конкурсі в Лондоні 18-річну бюрову секретарку з Дурбану, в Північній Африці, панну Пенелопу Анну Келен.

● **На летовище в Римі** прилетів із Каїро прем'єр екзильного уряду альжирських націоналістів Ферґат Аббас. Італійський уряд, який бажаючи жити в згоді з Францією, не визнав того уряду, не допустив Ферґата до Риму і звелів йому відлетіти найближчим літаком назад до Єгипту.

● „**Комсомольская Правда**" оповідає довгу історію про адміністраторів двох найбільших ресторанів у Москві та про шефа управління ресторанами, які збагачувались коштом держави і голодних гостей. Центральною фіґурою того скандалу є якийсь Лопаткін, директор ресторану на стадіоні „Динамо" в Москві.

● **У соборі св. Павла** в Лондоні співав і виступав з проповідю американський співак-мурин Пол Робсон, відомий своїми комунофільськими поглядами. Приявних було 4,000 осіб. Цю імпрезу зорганізувала Акція християнського руху Англіканської Церкви для збирання фондів на оборону 90-х осіб, оскаржених у підривній роботі урядом Південно - Африканського Союзу, який веде расистську політику. В чому полягала ця підривна робота — в газетах нема згадки.

● **В Єрусалимі** засуджено 8-х ізраїльських поліціянтів на довгорічні в'язничні кари за вбивство 29 жовтня 1956 року, під час воєнної кампанії проти Єгипту, 43-х арабів, чоловіків, жінок і дітей, у прикордонному ізраїльському селі. Ці араби працювали на полі і не знали, що в селі проголошено з сумерком поліційну годину. Коли вони верталися додому, поліційний поручник наказав відкрити вогонь із крісів і скорострілу. Суд визнав, що це було „холоднокровне вбивство". В ізраїльському карному кодексі кари смерти немає.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВОРОЖЕНЕ КОЛО

Навіть уважний читач тексту останньої пресової конференції державного секретаря Дж. Ф. Доллеса з минулого вівтірка міг би заявити: „Нічого не розумію". І чим довше вчитуватись у цей текст, тим менше він зрозумілий. Не тому, що там якась штудерна мова на філософські теми. Ні, мова і стиль прості, а справи — життьово-реальні. Знак запиту стоїть над твердженнями про конечність мирного розв'язування з комуністами предметів спору, з одночасною констатацією, що нема ніяких даних на те, щоб можна було з ними порозумітись.

Конкретно, мова була про все ще найактуальнішу міжнародну проблему, яка ще два-три тижні тому загрожувала новою великою війною, а саме — про бомбардування китайськими комуністами острова Квімой у протоці Формози (Тайвані), про існуюче там тепер затишшя і про перспективи майбутнього. Державний секретар не захотів відповідати на запити журналістів щодо можливих концесій китайським комуністам взаміну за їх відречення від війни, як засобу осягнення політичних цілей, бо це саме, мовляв, становить предмет затяжних і трудних переговорів із комуно-китайським репрезентантом у Варшаві, отож годі зраджувати на пресовій конференції атути, що їх має американська дипломатія. Але тут же Доллес ствердив рішуче, що нема ніяких познак, щоб існували будь-які „предмети торгу" з комуністами, які взагалі не хочуть „торгуватись" з Америкою, бо стоять на принциповому становищі, що Америка є „аґресором" в обширі Формози-Квімою і просто має звідтіль забратись геть. Що більше, Доллес висловився проти суґестії, яку піддав три дні тому в телевізійній передачі кол. нюйоркський губернатор і двократний кандидат на президента Дюї, щоб справу Формози і Квімою передати Міжнародному Трибуналові (Світовому Судові) в Гаазі. Дюї твердив, що не тільки Америка, а напевно й вільний Китай прийняли б арбітраж Міжнародного Трибуналу. Але Доллес слушно заявив, що нема взагалі глузду висувати такі пропозиції, бо вони цілком нереальні: китайські комуністи ніколи не визнавали ніякого міжнародного форуму за компетентний розглядати акти їхньої аґресії, що їх вони самі називають актами народної справедливости, до яких нікому, крім китайців, нема ніякого діла. Комуністичний Китай називав Об'єднані Нації і З'єдинені Держави аґресорами в Кореї і по нинішній день стоїть на тому самому становищі. То як же можна з ними судитися мирно в палаці ОН в Ню Йорку чи Світового Суду в Гаазі, що є органом Об'єднаних Націй?!

Логіка Доллеса правильна: нема чого говорити про речі, які практично невикональні. Але він непослідовний. Бо ж ту саму логіку треба застосувати до проблеми можливости й доцільности взагалі будь-яких переговорів з комуністами. Доллес каже, що китайські комуністи легковажно ставляться до острівця Квімою і, як на доказ цього, покликається на останній комуно-китайський комунікат, ніби уможливлюють вони своїм „компатріотам" із Формози-Квімою скріплювати військові позиції. Вони не хочуть говорити з представником ЗДА у Варшаві про справу Квімою. Кому ж і навіщо потрібні ті переговори?! Далі, Доллес сам твердить, що ціллю комуно-китайських змагань є не Квімой і навіть не Формоза, а обшир Тихого океану, — то де ж тут площина для переговорів із Пейпінґом?!

Американська політика опинилась у завороженому колі: вона проповідує мир, як свою остаточну ціль, з застереженням, що це має бути мир, опертий на справедливості. Але комуністи признають мир, опертий саме на несправедливості, на їхньому пануванні над уярмленими країнами. ЗДА відкидають війну з Совєтами і комуністичним Китаєм, як нещастя для людства, і поручають переговори з ними. Але самі признають, що договоритись з ними неможливо, бо єдина вимога, що її ставлять комуністи — це самоліквідація вільного світу. Бо що інше означав би у практиці „відхід додому" американців із Тихого океану?! Адже в політичній мові це було б рівнозначне із зреченням з цілого південного сходу Азії, з Японії, з Океанії і Філіппін на користь комунізму. Тому слушно Айзенгавер і Доллес твердять, що оборона далекого і маленького Квімою, що за нього — як сказав колишній державний секретар Дін Ачесон — не варто дати ні одного американського вояка, — це оборона насправді всього тихоокеанського обширу, оборона життьових інтересів Америки і всього вільного світу. Вони слушно вказують, що втрата одної позиції вільного світу потягає за собою „ланцюгову реакцію" — втрату щораз дальших позицій. І тому говорити про мир з комуністами і переговорювати з ними — це вводити баламутство.

В завороженому колі обертається весь нинішній міжнародний світ. Але як довго може тривати таке коло?!

ЗА ПІДВИЩЕННЯ ЖИТТЬОВОГО РІВНЯ

Найхарактеристичнішою прикметою американського життя є те, що тут у всіх можливих ділянках постійно дбають про поліпшення. Новоприбулі політичні іміґранти впродовж кількох років перебування в ЗДА могли бачити поліпшення умовин своєї праці, збільшення заробітків, зменшення числа годин праці і т. п. Ще десять років тому в багатьох неприбуткових закладах (шпиталі і т. п.) не було соціяльного забезпечення, а число годин праці в тижні виносило 48. Тепер тижневе число годин праці зменшено до 45 і всюди запроваджено обов'язкове соціяльне забезпечення. Значно збільшено в цьому десятиріччі й заробітки, хоч вони не для всіх піднесли життьову стопу, бо одночасно зросли й кошти прожитку.

Хто придивляється життю в ЗДА, той легко ствердить, що тут дійсно влада виходить із народу і старається працювати для того народу. Міські, стейтові та федеральний уряди дбають про підвищення життьового рівня своїх громадян: опікуються їхнім здоров'ям, поліпшують мешканеві умовини, забороняють використовувати працю неповнолітніх, дбають про законодавство, про допомогу для безробітних, збільшують використовування природних ресурсів країни ,щоб поліпшити життьовий стандарт населення.

Чужинці, які відвідують ЗДА, заявляють, що в цій країні життьова стопа мешканців найвища в цілому світі. Це легко потвердити кількістю споживання населенням м'яса, цукру, товщів, молока, горілки, вина, пива та інших товарів, а також числом авт, радіових і телевізійних апаратів та ін., що є в користуванні мешканців ЗДА.

А проте, є ще в нас такі групи населення, які невповні користають із загального добробуту, хоч, розуміється, ніхто не ходить голодний, кожен має одяг, бо навіть ті особи з найменшими прибутками стоять економічно краще, як широкі маси робітників в деяких інших країнах. І тому постає потреба дальших заходів для того, щоб зліквідувати недостатки тих американських громадян, які їх мають і які почувають себе упослідженими в порівнянні з іншими громадянами.

Є різні способи поліпшити долю людей, прибутків яких не вистачає на задовільне життя. Губернатор Нюйоркського стейту Аверел Гарриман, ствердивши , що в його стейті „ще є родини, які не можуть жити згідно зі загальноприйнятим стандартом", покликав окрему комісію з представників усіх департаментів стейтової леґіслятури, яка мала б дослідити причини цього явища і рекомендувати засоби для поліпшення їх матеріяльного стану.

Ця Міждепартаментова комісія для дослідження низьких прибутків, перевіривши маєтковий стан громадян, які мають найменші прибутки, склала звіт губернаторові Гарриманові, в якому спробувала вияснити, чому в стейті все ще є люди, яких можна назвати бідними в порівнянні з іншими громадянами.

Комісія ствердила, що убозтво в багатьох випадках не є наслідком неохоти до праці чи недосконалости господарської системи, як заявляють комуністи, в країні яких панують найбільша в світі нужда і найбільший визиск. Навіть при повному добробуті і затрудненні деякі родини не можуть зв'язати кінців у своїх прибутках і видатках внаслідок того, що або хтось в родині хворіє, або з кимсь стався нещасливий випадок. Крім того комісія ствердила ще й загальнішу причину убозтва деяких родин, які складаються з осіб, що з тих чи інших обставин не набули обов'язкової освіти і не мають відповідної професійної підготови, щоб знайти краще оплачувану працю.

Хворим і нещасливим допомагають добродійні інституції, приватні й публічні. Але чому поважне число дітей не закінчує шкіл і не здобуває практичного фаху? Одні тому, що не мають батьків, інші тому, що їхні батьки безробітні або непрацездатні, і вони мусять утримувати родину. Комісія вважає, що стейтова леґіслятура мусить зробити все можливе, щоб забезпечити загальною і професійною освітою всіх дітей шкільного віку, бо „вклад в освіту молодого покоління — це найпевніша запорука перемоги над убозтвом". Статистика показує ,що убогість і брак освіти йдуть рука в руку: кожний другий голова родини, яка користає з публічної допомоги, не скінчив народної школи. В Нюйоркському стейті таке відношення для всіх дорослих представляється як один до сімох.

В Нюйоркському стейті є тепер коло 200,000 дітей, батьки яких користають із публічної допомоги. Ці діти залишаться без загальної і професійної освіти, якщо їм хтось не допоможе. В 1957 році в цьому стейті було 250,000 дорослих осіб, які діставали публічну допомогу, між ними багато таких, які не мають потрібної освіти. Проте є й такі, які опинилися без праці внаслідок розбиття їх родин. Уряд і громадянство у власних інтересах повинні подбати про те, щоб згодом категорії дітей і дорослих могли вчитись і працювати. В Нюйоркському стейті існують окремі школи, які підготовляють креслярів, машиністів, секретарок та ремесників різних спеціяльностей.

Воротьба проти убозтва має не абиякі успіхи. В 1949 році прибутків одної четвертої частини родин в ст. Ню Йорк взагалі не вистачало на покриття основних потреб. В 1956 році число таких родин зменшилося на одну третину, як зменшилося також на 20% і число родин, які користають із публічної допомоги. Одночасно з тим зростала освіта: особи віком від 25 років вгору в 1949 році мали пересічно по 9.6 року шкільної науки, а в 1956 році мають уже по 10.7 року.

Нюйоркський стейт вів і вестиме боротьбу, щоб усі його громадяни могли користати з загального добробуту, який знову починає панувати після недавньої економічної рецесії. Губернатор Гарриман з'ясував цю проблему такими словами: „Люди з малими прибутками є рівночасно малими продуцентами і малими консументами. Вони не беруть повної участи в економічному житті громадянства. Ми повинні допомогти їм збільшити свій вклад в економічну продукцію, і таким чином піднести своє значення як консументи. Ми не можемо допустити до того, щоб марнувався наш людський і економічний потенціял".

Вол. Дорошенко

КНИЖКА І ЧИТАЧІ

У нас багато говориться й пишеться про брак зацікавлення серед нашого громадянства рідною книжкою, газетою, журналом. Ця байдужість до рідного друкованого слова, на жаль, дуже гіркий і болючий факт. Це свого роду атрофія національного почуття, якщо не свідоме відречення своєї нації, своєї батьківщини. Проявляється ця національна байдужість головно серед молодшого покоління, навіть серед дітей свідомих українських діячів-патріотів. І то навіть у людей не бідних, а матеріяльно забезпечених, для яких видаток на український часопис і книжку не був би ніяким тягарем. А проте, скільки є таких молодих громадян, що здобулися вже й на власний „гавз", „кару", телевізію тощо, а записатися до якоїсь української організації, заплатити національний даток, купити якусь книжку вони не квапляться.

Вони, здається, зовсім не цікавляться друкованим словом, а коли й цікавляться, то англійською газетою або „магазином". Книжок, либонь і англійської, не купують.

Але не всі такі замериканізовані — -енки, -цькі, і -чуки. Багато є між ними й таких, що купили б українську книжку чи журнал, але треба з тою книжкою до них підійти. Не всі ходять до книгарень і вибирають собі бажану річ. Треба її підсунути їм під ніс. Треба її розреклямувати. На жаль, у нас малощо під цим оглядом робиться. Наші видавництва майже не дбають про ширення своїх видань. Знаю це з власного досвіду. Майже не вживають реклями, а без неї книжки каменем лежатимуть на книгарняних полицях. Чимало видань годі знайти в книгарні свого міста, бо видавництво не подумало надіслати до книгарні бодай пару примірників на показ.

А книгарні з власної спонуки не цікавляться новинками й не спроваджують їх, а коли й одержують, то не вміють продавати. Поставлять на полицю і стоїть там бідна книжка, поки припадком про неї не запитає хтось. А якщо й поставлять у вітрині, то дуже скоро її звідти забирають. І коли й стоїть якийсь час на виставі, то серед інших книжок не впадає в очі покупцеві. А новинку годиться як слід зарепрезентувати, щоб вона мимохіть впадала в очі

Для цього мало поставити один примірник. Треба поставити цілу їх низку, на цілу полицю всередині книгарні й на цілу вітрину ззовні.

Крім того, треба вміти зацікавити покупця, звернути його увагу на низку творів, а не обмежуватися поданням йому бажаної або сухою відповіддю, що такої, мовляв, книжки нема. Розуміється, продавець повинен знати, що він має в своїй книгарні, бо трапляється, що бажана книжка є, тільки він сам про це не знає. Само собою розуміється, що коли дійсно вимаганого видання нема, книгар повинен спровадити його, хоч би покупець і не хотів чекати на спровадження.

На жаль, наші книгарі самі не вміють пильнувати свого інтересу і, хоч жадають від видавця значного опусту, не дбають про реклямy одержаного видання. Про вийнятки я не згадую.

Видавці й книгарі повинні дбати про реклямy свого товару по часописах. А редакції, з свого боку, повинні відводити далеко більше місця книжковим новинкам, ніж це роблять нині. Мало містити врядигоди рецензії або бібліографію. Треба це робити систематично, Це ж наш загальний інтерес. На мій погляд, годилося б завести в газеті окремий відділ рецензій. Зокрема, наші щоденники повинні раз на тиждень, найкраще в кожному суботньому числі приділювати книжковим і часописним новинам цілу сторону. Час від часу слід містити й огляд цікавіших речей — белетристики й статтей, друкованих у присиланих до редакції журналах і навіть газетах. Цим способом робила б редакція велику прислугу й своєму часописові й українському друкованому слову взагалі. Такі огляди й рецензії далеко цікавіші за інші „обов'язкові" статті. А на пожвавлення книгарсько-видавничого руху вони безперечно видатно вплинули б.

Щоб удоступнити книгарям здобувати потрібні новини, видавництва повинні створити центральну книжкову комору, яка мала б на складі всі нові речі, і не треба було б тоді книгарям шукати їх по всіх-усюдах. Таку гуртівню найкраще було б мати в одному великому місті.

У Галичині в останніх роках перед другою світовою війною працювали мандрівні книгарні, які розвозили українські книжки по Галичині й Волині.

В Америці через великі віддалі годі думати про такі мандрівні книгарні, але в Канаді, де українські фармери живуть цілими смугами, вони цілком можливі. Коли приватний купець не зважувався б на такий „бизнес", то повинна б узятись за нього відповідна центральна просвітня установа даної провінції.

Але і в ЗДА могло б бути щось подібне. От маємо ми в Филаделфії гуртівника, що постачає крамницям різний товар і у нас і по інших містах. Такий гуртівник міг би попри інший товар торгувати й книжками. Бодай бути посередником між своїми клієнтами й книгарнями.

Та й самі книгарі, об'єднавшися в Союз, могли б спільним коштом утримати окремого кольпортера, що дбав би про постачання їхнім книгарням нових видань та з'єднував їм покупців.

Велику вагу могли б мати виставки книжок. Досі, на жаль, улаштовувано їх дуже рідко. Минулого року Літературно-Мистецький Клюб у Филаделфії влаштував таку виставку на Літературному Ярмарку спільно з Союзом Українок і видавництвом „Ки-

(Закінчення на стор. 3-тій)

Степан Женецький

НЕ ВДАВСЯ ПЛЯН РОЗБИТТЯ ЛЕМКІВ У ПОЛЬЩІ

На Лемківщині, внаслідок історичних та географічних обставин, москвофільство було найбільше поширене і найдовше існувало. Також на Лемківщині найтрудніше й найповільніше відбувалося його поборювання, бо американські москвофіли піддержували своїх москвофільських однодумців в краю морально і матеріяльно.

Раптовий заник москвофільства на Лемківщині почався під час і після другої світової війни, до чого, побіч української освідомлювальної акції, найбільше причинилися таки самі москалі. Коли Лемківщину зайняла червона армія і москвофіли пізнали справжніх москалів, отих „русских", про яких москвофільські лідери навчали їх, що то їхні „брати" — їм відкрилися очі. До цього національного прозріння головним чином причинилися червоноармійці-москалі, які на твердження лемків-москвофілів, що вони „русскі", відповідали: „ніякі русскі, ви українці" . . . А вже остаточного розгрому зазнало москвофільство на Лемківщині, а разом з ним і комунофільство, що завжди йде з ним впарі, коли після розвалу Польщі частина москвофілів переселилася до СССР. Комуністична Москва і гітлерівська Німеччина уклали тоді договір, на підставі якого всі німці з совєтського боку могли переселятися до Німеччини, а всі українці й білорусини з німецьких теренів — до Совєтського Союзу. Тоді деяке число лемків-москвофілів дало себе обдурити совєтським репатріяційним комісіям. Багато з них, пізнавши отих „братів русских" та скуштувавши комуністичного „раю", втекли назад на Лемківщину і тут стали найкращими пропаґаторами проти москво- і комунофільства. Побут червоної армії на Лемківщині, двоє переселень до СССР — одне за німців, а друге за комуністичної Польщі — цілковито вилікували лемків-москвофілів з москвофільства. Вони нарешті пізнали „хто вони, чиїх батьків діти, ким, за що закуті", — зрозуміли, що лемки — не „русскі", а українці і що Лемківщина — частина не Росії, а України.

І ось кілька американських москвофілів, що захопили в свої руки організацію, в якій гуртуються вихідці з Лемківщини, стараються всякими способами наново відродити москвофільство серед лемків в краю, а головним чином серед лемків, які залишилися в Польщі, бо на тих, що проживають в СССР, вони впливу не мають.

Вони пробують усіх способів, щоб наново збаламутити лемків у Польщі, поділити їх на два табори, і знову відновити між ними боротьбу. Найперше вони пробували вести свою розбивацьку роботу за посередництвом своєї газети, кількасоток примірників якої посилають на відомі їм адреси лемків у Польщі. Ця газета знеславлює все, що українське, і приписує українцям всякі видумані обвинувачення. Та це їм багато не помагало. Брехня була така очевидна, що її ніхто з лемків у Польщі не брав за правду.

Тоді почали вони залицятися до польського комуністичного режиму: писали „меморіяли" до Варшави, в яких намовляли польські власті признати лемків за окремий нарід, дозволити їм відрубно організуватися, видавати свою пресу тощо. Завершенням цього залицяння була поїздка їх представника до Варшави і Москви, яку він відбув наприкінці 1957 року. Але й з цієї поїздки нічого не вийшло. Хоч поляки давніше не раз застосовували для послаблення українців політику „пущаць русіна на русіна" — тим разом з якихось причин вони не пішли на подібні пропозиції. Видко, здають собі справу з того, що українська національна свідомість поступила вже так далеко, що ніхто з українців на таке не піде. Москвофільський посол повернувся з Варшави дуже розчарований і всю вину за свою невдачу знову звалив, як це звичайно москвофіли роблять, на українців, мовляв, по всіх польських міністерствах сидять українці, і вони нам, тобто москвофілам, все псують.

Після тої першої невдачі у Варшаві, американсько-лемківські москвофіли придумали інший спосіб на розбиття лемків у Польщі. Тим разом придумали вони плян, за яким лемки в ЗДА й Канаді повинні скласти мільйон долярів на допомогу лемкам у Польщі. Цей „плян", коли б був він виконаний (в чому треба сумніватися, бо лемки-москвофіли за океаном, яких є невеличка горстка, неспроможні зібрати такої великої суми), приніс би користь не лемкам у Польщі ,а польській державі. Бо будова доріг, церолень, тартаків тощо — це була б тільки посередня поміч лемкам, а справжнім власником і користувачем того всього була б польська держава. Та й насправді цілий той „плян" був складений на те, щоб на нього зловився польський режим і, в заміну за обіцяного мільйона, дозволив москвофілам з Америки засновувати москвофільські газети — словом, наново роз'єднувати лемків у Польщі.

Польський режим дав себе справді „зловити" на приману обіцяного мільйона, і москвофільських представників покликано наприкінці серпня ц. р. до Варшави на переговори в цій справі, і навіть укладено договір про допомогу. Але знову дивне диво: поляки погодилися взяти того обіцяного мільйона, одначе не погодилися на те, для чого був складений цілий той „плян" — на заснування москвофільських організацій серед лемків Польщі, які нібито мали займатися розподілом допомоги.

На підставі договору розподілом допомоги, присиланої москвофільським Релифовим Комітетом, буде займатися польська суспільна опіка. Поляки погодилися прийняти тільки трьох лемків з Польщі, які мають бути дорадниками при розподілі присланої допомоги. З тих трьох лемків-дорадників, одного призначили самі поляки, а двох інших мав дібрати собі цей призначений, отже насправді всі вони є ставленцями поляків.

З цього ясно, що головної цілі — відновлення москвофільства серед лемків у Польщі — „місія" москвофілів не осягнула.

Володимир Несторович

КОЛИ СМЕРТЬ СКАЛИЛА ЗУБИ...

(13)

Невже ж так мала б закінчитися його воєнна епопея? Вона ж у його уяві мала бути довгою, авантюрничою, з посмаком геройства. Де офіцерські еполети, що їх мав нашити на комір? Де відпустка, Львів, рідні серця й обличчя? Невже все, буквально все тепер стало недосяжне?

Боязкі, полохливі питання стрибали по мозкових звоях, а очі неспокійно бігали по боках, розглядаючись за шансами втечі.

Ліс був спотворений драматичними переходами особливо останніх трьох днів. Рухлинському пригадалась матуральна лектура, нарис Кобилянської „Битва", спустошення лісу буревієм. Він здригався, читаючи його колись, і був певний, що страшнішого чогось і бути не може. А тепер ішов лісом, де побушувала новітня зброя, і було йому ясно, що в житті трапляється куди страшніше.

На побоєвищі розставлені були страхітливі декорації. Порозколюваний і побитий ліс, покидане в дикій втечі військове добро, а що вже просто в гістерику кидало — це людські трупи, вирячені очі, розбиті черепи, вишкірені зуби, скривавлені в потороченому лахмітті частини ранком ще живих людей . . .

Щось ламалось у серці. Хотілось іти далі з зав'язаними очима.

Раптом сталось щось таке, що було згустком не то жаху, не то радости. Юліян відчув у цю мить болючий укол в серце, і видалось йому, що воно спинилось.

З рову, що сполучав обидві лінії траншей, передову й резервову, вискочив Липчук, ревнув щось — і всі полонені, що йшли під московським конвоєм, панічно розбіглися як зайці й наввипередки почали плигати в рів. Це була секунда, і зразу повітря стряслось від сальви з рушниць, а за нею зливою поплила тріскотня стрілів.

Рів у цьому місці був досить глибокий. Юліян відчув, що ногами топче чиїсь руки. Він схилився і зжахнувся. На нього мертвяком дивились туманні очі Ляйббрандта. Одною рукою він ще судорожно стискав рушницю. „Бідняга, вже його душа під покровом валькірій" — мигнуло в голові Рухлинського, і він відрухово сягнув у кишеню, щоб упевнитись, що не посіяв десь листа до Роземунди. В голові помрачилось. У кволому, втомленому тілі душа не здавалась, а твердо підскакувала: втікай, рятуйся! Біля нього розірвалась ручна граната. Він у цю мить зміркував, що всі вже розбіглись, зникли, мов камфора. Впевнившись, що ляйтенант убитий, він ухопив зброю і одним стрибком був уже знову в лісі. Пробіг кілька кроків, не знаючи, що з того вийде. Скрізь чигала на нього смерть, невблаганна, сувора . . . Спотикнувшись, упав руками в теплі нутрощі московського солдата, що виплили гидкою масою з розпореної черевної ями. Схопився, мов навіжений, і кинувся поперед себе.

— Шнель, ком міт! — почув нараз голос збоку.

Біля нього проходила збройна ватага з кулеметом. Пристав до неї. Здавалось, самі мадяри. Вони раз-у-раз спинялись і вистрілювали навмання якусь кількість набоїв, хоч у лісі напевно бродило ще чимало „своїх". Юліянові це видалось вакханалією безглуздя. Бо й справді! Ось саме невеличкою розстрільною підходили „свої" з флянку і розпучливо гукали: „ніхт шіссен!"

Обидві групи об'єднались. У проводі став мадярський оберляйтенант. Та як тільки він подав команду обсадити рів, з якого Юліян щойно втік, із двох сторін з хижозвірячим ревом наскочили московські солдати.

— Кінець! — сказав Юліянові його виснажений мозок. Він був найближче рову. Метнувся щодуху туди. Але за кілька кроків від себе побачив бородате обличчя і довжезний багнет. Розпачливим відрухом ухопив ручну гранату, що моталась збоку, витягнув запальник і, не витримуючи потрібного часу, кинув наосліп перед себе, а сам пірнув у гущу молоденької соснини . . .

Це була „шкілка" на розсадку, така густа, що він тільки з трудом міг пролізти далі.

Охляв докраю. Припав до землі, гостро відчуваючи колючки в легенях. Мох чи трава, що на ній лежав, видалась йому забарвленою на червоно, як і повітря і все на ньому. В ухах дзвонили лункі дзвони, а в скаламучену гарячкову уяву нахабно пхались Ляйббрандт і москаль-конвоїр з розпореним черевом і осоружними кишками. Був близький нудоти, але шлунок був порожній. А потім чув, наче крізь сон, як гриміло „урраа!", як пахкали рушниці. Зложивши голову на руки, на грані свідомости й омління, пролежав якийсь неокреслений час. Може довкола кипів бій і в ньому далі вмирали люди . . . Може за той час повернулись свої. Або навпаки — може ворог заграбав усенький Звіринецький ліс, Лисоню й інші пагорби і пішов на Бережани, а згодом під Львів підійде . . . Невідомо. Юліянові, з волі Всевишнього, виріс лісок густий-прегустий з тендітних молодих деревець, який і скрив його від хижого ока . . .

*

Прокинувся з отупіння й прислухувався. Було тихо. Проказав „Отченаш". Підніcся. Почув у нозі біль. Ранений чи скручений в'яз? Крови не було, зате намацав, що в кістці не все в порядку. Взяв рушницю і, шкутильгаючи, виліз із гущі молодняка. В лісі було дивно-спокійно. На зваленому пні побачив солдата, що доїдав консерву, облизуючи пальці. Доглeдівши „австрійця" в повній зброї, солдат застиг.

Консерва покотилась по траві, солдат хопив за рушницю і крикнув несамовитим голосом: „Здавайся!"

Юліян пригадав „дольхмесер", що його недавно дістав для рукопашного бою, коли багнетом на рушниці орудувати незручно. Але цього стилета вже при ньому не було: Віддав, коли роззброювали . . .

Зблизька підбігав уже другий солдат, а на крок від нього валялось труп'ячо-жовте обличчя австрійця . . . Юліян кинув рушницю і підніс руки.

Повели його на край лісу. Він ішов бездушно, апатично. Відчував смертельну втому в усьому тілі і в душі. Зате в кістці ноги щось ніби полегшало, бо вже не чув такого болю. А може страхітливе довкілля притупило його почуття. Ідучи бачив побитих, чув як поранений недалеко не то ридав, не то скавулів по-собачому. Щось підказувало, що міг би помогти, перев'язати рану. Адже в наплечнику в нього були бандажі. Проте на все реаґував байдуже і крокував, дивлячись тільки, чому аж два конвоїри ідуть задля нього одного. А потім: чи не коротша справа була б заколоти його багнетом на місці чи пустити в голову кулю? . .

Коли вийшли з лісу, Юліян начебто очуняв. Ясний, погідний простір звеселив усе в ньому. Солдатів тут крутилось багато і були вони грубуваті в поведінці. Хтось із них захотів білизни і вульгарно почав її домагатись. Юліян без жалю скинув наплечник. Навіть відітхнув легше. Його тягар давив щораз дужче. Хотів іти далі, але конвоїри підняли сварку за те, чий він „плєнний" і кому належить право вести його далі. Спір вирішив „єфрейтор", і біля Рухлинського тупцював далі той самий, що через нього не встиг доїсти консерви.

З очей солдата дивилась добрість. Докоряв за „сумку". Чому віддав усе, коли тільки білизни домагались. Погано без речей буде . . .

(Кінець буде).

„СВОБОДА" ВЖЕ 65 РОКІВ ВИКОНУЄ ВЕЛИКУ МІСІЮ РЕЧНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ. ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ І ЇЇ ВИДАННЯМ: АНГЛОМОВНОМУ „УКРАЇНСЬКОМУ ТИЖНЕВИКОВІ" ТА ДИТЯЧОМУ МІСЯЧНИКОВІ „ВЕСЕЛКА" ПРОДОВЖУВАТИ ЦЮ МІСІЮ! ПОШЛІТЬ СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

МІЖНАРОДНИЙ КОНҐРЕС ОНОМАСТИКИ В МЮНХЕНІ

З кінцем серпня ц. р. відбувся Міжнародний Конґрес Назвознавства (Ономастики) в Мюнхені, Західня Німеччина, (а одна сесія була в Авгсбурзі, Баварія). Це був шостий із черги конґрес після Парижу (1938-1945), Брюсселю (1947), Упсалі (1952) та Саляманки (1955). Взяли в ньому участь понад 500 делеґатів різних країн, як Англії, Франції, Італії, Німеччини, ЗДА, Канади, й інш. Зпоза залізної заслони були заступлені: Польща, Румунія, Болгарія й Мадярщина. З СССР ані з України офіційних делеґатів не було. Російську ономастику заступав проф. М. Фасмер із Берліну; українське назвознавство проф. Яр. Рудницький з Вінніпеґу. Цей останній був теж офіційним делеґатом Канади на конґресі, репрезентуючи там Канадійську Асоціацію Лінґвістів, Канадійську Асоціацію Славістів, Манітобський Університет і УВАН (Канада). Крім нього з українців взяли участь в Конґресі д-р Ганна Наконечна й д-р Володимир Мацяк, обоє з Мюнхену. Американське Назвознавче Т-во заступали: д-р Смит із Еванстону, д-р Ґеорґакас із Ґранд Форкс і д-р Рудницький, Ман.

Праця Конґресу проходила на пленарних секціях і секційних зібраннях. Відчитано й продискутовано понад 100 доповідей на ономастичні теми, в цьому розмірно велика кількість із ділянки слов'янського назвознавства. Про українські прізвища в Канаді й Америці говорив проф. Рудницький в рамках слов'янської секції дня 25го серпня (по німецьки), а про антропонімічні зміни на терені північної Америки дня 27-го серпня (по англійськи). Крім цих доповідей учасники українці брали участь у дискусіях над іншими доповідями і були предсідниками деяких сесій. З нагоди конґресу відбулася загальна асамблея Інтернаціонального Центру Назвознавства (ІКОС) з участю представників поодиноких народів і держав. На цьому зібранні вибрано представником Канади й України проф. Яр. Рудницького з Вінніпеґу.

На виставі нових наукових видань із назвознавства побіч американських, німецьких, шведських, французьких, турецьких та інших публікацій було вміщено видання УВАН в Канаді „Ономастика" й деякі новіші числа цієї серії (зокрема ювілейне видання назвознавчих праць І. Франка, Вінніпеґ 1957).

На закінчення конґресу були промови в радіо від організатора цієї імпрези проф. Пухнера, представника ІКОС-у з Бельґії проф. Драсса, й представника Американсько-Канадійського та українського назвознавства проф. Рудницького.

Чергові конґреси вирішено відбути в Фльоренції (Італія) в 1961 р. й у Лондоні (Англія) в 1964 р.

В загальному — це був один з найкращих конґресів назвознавства і його праця має бути утривалена в окремій конґресовій книзі, що появиться з початком 1959 р. Українська участь у ньому була видна під кожним оглядом і треба радіти, що ця ділянка науки поволі хоч з трудом промощує собі дорогу до міжнародних наукових кругів.

Б. Г. С-р

ПРОМОЦІЯ О. ПОВСТЕНКА НА ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Сенат Українського Вільного Університету повідомляє, що в суботу, 18-го жовтня 1958 р. відбудеться промоція п. Олекси Повстенка на доктора філософії в год. 4-ій по полудні в залі Наукового Товариства ім. Шевченка 302-304 West 13th Street в Ню Йорку. Доїзд підземкою IND на 14th Street і 8th Avenue в Ню Йорку.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Капеля Бандуристів перед европейським турне

Українське громадянство, виповнюючи залі на жовтневих концертах Капелі в Америці і приймаючи її спів з ентузіязмом, виявило до Капелі глибоку симпатію. Таким чином українці задемонстрували свою радість і моральну (а також і матеріяльну) піддержку бандуристів перед їх виїздом до Европи.

Розглядаючи справу під національним аспектом — воно й не могло бути інакше, бо наше громадянство не раз давало докази спонтанного ентузіязму в зв'язку з якимсь важливим національним ділом.

Коли ж іде про мистецький бік справи, то автор цих рядків, прослухавши концерт бандуристів у Филаделфії з неукраїнським, а чисто музичним наставленням, може ствердити, що капеля являє собою високомистецьку одиницю і має всі атрибути, потрібні для репрезентації чистого стилю українського бандурно-хорового мистецтва. Капеля великим зусиллям випрацювала все, що може й мусить наново переконати музичну еліту Европи в оригінальності, многосторонності української музичної культури і високому репродукційному ансамблю. Европа дуже добре пам'ятає виступи Кошиця, який репрезентував найсильнішу ділянку нашого хорового мистецтва: літературу й фолкльор мішаного хору і тепер відсвіжить своє високе уявлення про українське національне мистецтво, слухаючи інший жанр: чоловічий хор і бандури.

Добре сталося, що Капеля саме тепер концертуватиме в Европі, яка є під свіжим враженням виступів совєтської, т. зв. української капелі під керівництвом Верьовки. Всім відомо, що большевики, представляючи денебудь українське мистецтво, ніколи не занедбають засмітити його, здеформувати, знецінити різними стилевими додатками вроді „гармошки", або зовсім примітивною музикою у „Весільняках" балету Мойсеєва і т. п. Европейські критики звернули, між іншим, на це увагу. І тому саме тепер є конечна потреба виправити большевицькі викривлення й скореґувати евентуальне фальшиве поняття Західньої Европи про чистий український стиль.

Капеля бандуристів ім. Шевченка має це зробити і ми віримо, що зробить.

Якими конкретними засобами бандуристи мають можливість виконати це серйозне завдання? Безсторонній американський критик Е. Б. Мур у филаделфійському „Буллетін" з 9 жовтня ц. р. пише: „Незвичайна музична група з 34-ох багатих і звучних чоловічих голосів. Одягнені в красково ошоломлюючі національні костюми, ці співаки мають таку силу нав'язувати контакт з публікою, що нерозуміння їх мови зовсім не перешкоджає розуміти їх пісні. Половина співаків грає на бандурах, що викликають подивугідні ефекти у виконанні творів. Голоси солістів хору висвітлили загадку: чому ціла група добилася таких надзвичайних тонових досягнень . . .".

Ці слова американського рецензента є реальним доказом того, яке враження робить капеля на чужинця, що зовсім позбавлений дару вичувати специфічні українські елементи, але вміє сприймати загально-естетичні враження і строго об'єктивно їх оцінювати.

Від себе можемо додати, що обидва дириґенти, Гр. Китастий і В. Божик, як знамениті музики й знавці своїх жанрів, не занедбали ні одної нагоди, щоб підкреслити високий стандарт фахового підходу.

Чи це буде справді витончена інтерпретація поліфонічного голосоведення „Херувимської" Бортнянського, чи знаменито викалькульоване змістове використання важливих динамічних і гармонічних пунктів у „Почаївському канті" Леонтовича (і в усіх інших творах), чи віртуозна техніка різнородних кольорів і ефектів у „Дзвонах" Концевича, чи визначний композиторський темперамент Гр. Китастого або прецизна, авторитативна техніка дириґування В. Божика — скрізь чітко відзначається правдиво мистецька точність, ентузіязм праці і почуття серйозної відповідальности.

Перша, офіційна частина програми і друга, більш безпосередня, характеристична для лірики, гумору і багатого внутрішнього змісту нашої творчости — являються добре згармонізованою цілістю, яку капеля вповні опанувала і якою напевно виконає своє завдання.

Роман Савицький

КНИЖКА І ЧИТАЧІ

(Закінчення зі стор. 2)

ів". УВАН у Ню Йорку влаштовує під час деяких доповідей виставки відповідної літератури. Важано, щоб виставки книжок і часописів відбувалися не спорадично, як досі, а періодично.

Очевидно, велику вагу в зацікавленні читачів друкованим словом мають бібліотеки-читальні. На жаль, бібліотечна справа у нас мало розвинена, та й докладних відомостей про українські бібліотеки-читальні в ЗДА ще не зібрано.

Бібліотечна справа, її поширення й розвиток заслуговує на найпильнішу увагу українського громадянства.

Власне хто-то в першій мірі повинен підтримувати видавництва, так це бібліотеки, закуповуючи всі вартісні твори й журнали, не оглядаючись на їх ціну, не раз недоступну для незаможного читача.

Амбіцією українського громадянства повинно бути заснування великих українських публічних бібліотек у всіх більших осередках Америки. Вони повинні стати осередками поширення українського друкованого слова і всебічної пропаґанди його між найширшими верствами нашого загалу.

При школах і молодечих організаціях — Пласт, СУМ, ОДУМ, „Обнова" тощо слід би було засновувати гуртки прихильників книжки, влаштовувати конкурси прочитаних книжок (це з успіхом робить „Молода Просвіта" у Филаделфії), влаштовувати вечорі голосного читання актуального видання тощо.

Думаю, що, проводячи в життя зазначені вище заходи, можна б добитися значного покращання на жалюгідному досі відтинку нашого національно-культурного побуту.

П О Д Я К А

З ВОЛІ ВСЕВИШНЬОГО,
відійшов від нас несподівано у вічність,
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО І БРАТ,

бл. п. д-р МИХАЙЛО РАБІЙ

Прибиті горем складаємо найщирішу подяку Всеч. оо. Василіянам: о. Пацакові, о. Борисчові, а зокрема дуже дякуємо Всеч. оо.: о деканові В. Андрушкові, о. Мігоцькому, о. Кефінові і о. Кулиничеві, за похоронні відправи, та за Службу Божу за Покійного.

Складаємо щиру подяку д-рові В. Винницькому, який прощав від Учительської Громади, д-рові І. Козакові, від військовиків, проф. Василишинові від „Самопомочі", за так чутливі прощальні слова, а д-рові В. Калині за прощальні слова на цвинтарі.

Складаємо щиру подяку Вп. Панові Президентові в екзилі Д-рові Ст. Витвицькому, д-рові А. Княжинському і Отаманові Нік. Гірнякові, Приятелям, Друзям і Знайомим за щирі і теплі слова співчуття.

Складаємо щиру подяку Хорові під дириг. п. Ковалика і І. Шугана, за його участь в похоронних відправах.

Зокрема дуже дякуємо Вп. Паням і Панам: Г. Зінчеві, Т. Масвеській, В. Сигаловому, Патківському, Турянському, Стебельському, Щербанюкові, Петрині, Косоновському, Семенюкові і Р. Гринишакові, що дали до диспозиції свої авта і тим дали змогу більшій кількості знайомим взяти участь в Похороні та відпровадити Покійного на місце вічного спочинку.

Щиро дякуємо усім Установам, Організаціям та приватним Особам, за зложення вінків на могилі Покійного.

Висловлюємо щиру подяку Рідні, Приятелям, Друзям і Знайомим, що зложили свої пожертви на Служби Божі за спокій душі Покійного, як також, за усі устні і листовні слова співчуття і розради в нашому тяжкому горю.

Дякуємо всім Тим, що взяли так численну участь в похоронних відправах та відпровадили Покійного на місце вічного спочинку.

Хай Всевишній винагородить Усіх за їхній труд і добре щире серце.

В глибокому смутку:

АЛЕКСАНДРА — дружина
ТЕТЯНА — донька
ЮРІЙ — син
СЕСТРИ і БРАТИ

П О Д Я К А

З Волі Божої відійшла від нас у вічність
НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА й СЕСТРА,

Анна ЗАПОТОЧНА

в Ню Йорку, дня 29-го вересня 1958 року, проживши 71 років.

Цією дорогою складаємо наші найщиріші подяки всім Тим, що прийшли нам назустріч в годині нашого смутку та підтримали нас на дусі. Висловлюємо наші щирі подяки Тим, що виявили симпатію-співчуття з приводу смерти нашої улюбленої Мами й Сестри, складаючи на Заупокійні Служби Божі, складаючи вінки-квіти на її могилу, та беручи участь в похоронних відправах. Особливо дякуємо священикам з Церкви св. Володимира в Клівленді, за відправлення Похорону, погребникам — в Ню Йорку п. Яремі, а в Клівленді п. Головчакові за гарну обслугу. Дякуємо всім Краянам, Односельчанам, Членам Відділу 358 Т-ва „Згода" УНСоюзу та Членам Відділу 104 УРСоюзу за їхню участь, як також і Парафіянам церкви св. Володимира.

Покійна померла в Ню Йорку, а похована на українському цвинтарі, біля свого чоловіка, в Клівленді, Огайо, де Тлінні Останки були перевезені на вічний спочинок.

Нехай Всевишній винагородить всіх Вас, а земля дорогій Покійниці, буде легкою.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Діти — ОЛЬГА, ВОЛОДИМИР, МАРІЯ
Сестра — ОЛЬГА ЗАПОТОЧНА з Скрентон, Па.
Брат — КОНСТАНТИН БОМБА з Гавлій, Па.

Спорт

УСК, НЮ ЙОРК — ГОТА 4:2 (2:1)

В других із черги змаганнях за мистецтво Ліги Німецько - Американського Спортового Союзу, в неділю 12 жовтня ц. р. УСК переміг сильну німецьку команду Готу. Гота, що має, один із кращих нападів у Лізі, мусіла і цим разом погодитися із фактом, що УСК також „відмолодив" та що ще не втратив питомої собі техніки гри.

Гра відбувалася у швидкому темпі, і не раз здавалося, що м'яч був рівночасно перед обидвома воротами. Але на перші ворота прийшлося досить довго чекати, бо аж у 25 хвилині цим разом дуже добрий Шпон стріляє перші ворота для УСК-у. Одначе і противник не тратить часу. Одну хвилину пізніше Гота вирівнює. В 30 хвилині Маркотіс стріляє другі ворота для УСК-у. Намагання обидвох команд змінити вислід не дають наслідків. Кінчається перша половина.

Друга половина змагань відбувається у дещо зміненому складі. Із нападу вибуває Е. Голюка, а на помочі Манганас заступає Зіб. Ця остання заміна виказалася фатальною. Противник, використовуючи повільність Зіба та його далекі вибіги, раз-по-раз продирається через поміч УСК-у — і не диво, що по кількох хвилинах вирівнює. Стан є 2:2. Тоді менаджер УСК-у скоренько привертає „статус кво". На поміч вертається назад Манганас, а криловий Збіковський замінюється із лучником Гивелем. Тоді то усківська „шафа" знову починає грати. У 64 хвилині З. Шпон стріляє прекрасного „ґоля" (його в усківському жарґоні звуть „муха не сиділа"!). Кілька хвилин пізніше Кожініс, прекрасно дриблюючи кількох змагунів противника, стріляє четверті й останні ворота. Ще кілька хвилин переваги УСК-у та свисток судді кінчить ці цікаві змагання.

Глядачів доволі. Склад команди УСК-у: Голуб, Шміґель, Підгорецький, Наливайко, Гаврилюк, Манґанас (Зіб), Гивель, Збіковський, Голюка, Маркотіс, Шпон, Консініс. Ціла команда УСК-у заграла добре та амбітно. Головно понад рівень вибивалися Шпон та Наливайко. Шміґель на обороні ще незаступимий. Підгорецький що-раз то певніший. Голуб на воротах урятував два певні ґолі. Е. Голюка, як завжди, грає з головою; І. Гаврилюк — це вал не до проходу.

Одначе ці змагання були так би мовити іграшкою в порівнанні із тим, що чекає УСК в неділю, 19 жовтня ц. р. Тоді то УСК гратиме змагання із своїм найсильнішим противником, Бруклин СК, що його вже на початку сезону усі уважають за найповажнішого кандидата до оберліґи. Одначе ми віримо, що усківці і цим разом скажуть собі: „ще є порох у порохівниці" та докажуть, що паперові комбінації це тільки теоретичні міркування і що лише осяги на мураві надають їм конкретну вартість. Наші побажання для УСК-у на цю неділю: Щасти Вам Боже!

Іван Сєрант

Катастрофа літака на автостраді спричинила смерть автоводія

Лінденгирст, Лонґ Айленд, Н. Й. — Транспортовий літак американського летунства С-123 хотів приземлитися на летовищі Зана, віддаленому на пів милі від південної стейтової автостради, але це йому не вдалося, бо він мусів осісти на автостраді, де наїхав на авто і поранив важко автоводія, який незабаром помер в шпиталі, а два інші пасажири були легко поранені. Літак їхав по землі більше як 1,500 стіп, зачіпляючи три авта, поки не загорівся. Переїжджаючи попід віядукт, літак зломив своє ліве крило. Поява літака на автостраді, де був досить великий рух, спричинила паніку серед автоводіїв, але ця примара тривала всього дві мінути, бо після того літак запалився. Поліція скерувала автовий рух на інші автостради, і ця катастрофа спричинила тільки одну жертву в особі автоводія Гаррі Т. Снайдера з Вест Айсліпу.

8-річний Наймер має вийти зі шпиталю

Ню Йорк. — Адвокат 8-річного Мелвіна Наймера, який признався був до вбивства своїх батьків, але пізніше заперечив це, повідомив, що його клієнт має вийти зі шпиталю як тільки буде готовий звіт про стан його здоров'я. Окружний прокуратор Джан М. Брейстед вже давно звільнив Наймера від підозри у вбивстві батьків, і хлопець залишився був у шпиталі Белвю тільки на те, щоб лікарі могли ствердити умовий стан хлопця, який зізнавав про вбивство батьків на те тільки, щоб це пізніше заперечити. Мелвін Наймер після залишення шпиталю від'їде до Орему в стейті Ютаґ до свого дядька, де вже виховується його дворічний брат Ґреґорі і 6-місячна сестра Дженніфер. Шпитальний психіятр з призначенням висловлюється про молодшого Наймера, який відзначається непересічним розумом і легко пристосувався до інших дітей в цьому дитячому шпитальному відділі.

СГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ВЕДЕ АНТИСЕМІТСЬКУ ПРОПАҐАНДУ

Каїро. — Президент Об'єднаної Республіки Ґамаль Абдель Нассер у розмові з редактором індійського журналу „Бліц", покликався на „Протоколи мудрців Сіону", як на „важливу книжку", яка роз'яснює таємницю, чому „300 сіоністів опановують европейський континент". Речник ізраїльського міністерства закордонних справ гостро виступив у радіопередачі з Єрусалиму проти політично - пропаґандивного використовування згаданих „Протоколів", які — за твердженням знавців — були фальсифікатом, що його сфабрикувала царська охрана в часах жидівських погромів в Росії.

ГОТОВИЙ ЛІТАК-РАКЕТА „Х-15"

Лос Анджелес. — 15-го жовтня повідомлено про те, що вже готовий літак-ракета „Х-15", який може летіти з два рази більшою від дотепершньої швидкости та на чотири рази більшій висоті, як теперішня. Віце-президент Ричард М. Ніксон заявив із цього приводу та з приводу випущення ракети в напрямку до Місяця, що „ЗДА здобули провід у здобуванні космічних просторів".

● **До Західнього Берліну** втекли заступник голови комуністичної партії на Східній Берлін Гайнц Брандт і політичний „дорадник" в дирекції східньо-німецьких залізниць Курт Людвіґ. Обох їх недавно „вичищено" за „моральні і політичні провини".

● **Цьогорічну нагороду** Академії Американських Поетів в сумі 5,000 долярів дістав 71-річний поет Робінсон Джефферс, який постійно живе в Каліфорнії. Нагорода Пуліцера за найкращий поетичний твір становить тільки 500 долярів.

● **„Красная Звезда"**, офіційний орган совєтської армії, гостро критикує димісіонованого недавно генерала І. Петрова, командата військових оркестр, який використовуючи своє становище, нехтував твори совєтських композиторів, а натомість вводив у репертуар оркестр свої власні і свого сина композиції, що було сполучене з великими матеріяльними користями.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ШИКАҐО, Ілл. — Сестр. Прес. Діви Марії, Відділ 259, повідомляє, що місячні збори відбудуться дня 19-го жовтня 1958 р., о год. 1-шій по пол. в церковній залі при 4952 Ст. Пауліна Стр. — Петро Трусяк.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Братство Св. Йосафата, 217 Відд. УНСоюзу, відбудуться в неділю, 19-го жовтня 1958 р. о год. 2-ій по пол. в церковній залі при 305 Гадсон Евню. На порядку дня м. і. справа зближаючогося 50-літнього Ювілею. Просимо про численну участь, як теж про вирівнання залеглих вкладок, щоби уникнути зайвого суспендування. — Управа Т-ва.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 83 УНСоюзу, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 19-го жовтня 1958 р., о год. 12-тій дня в домі Клюбу Горожан під 847 Норт Френклин Стр. Просимо членів вирівнувати залеглости. — С. Чорномаз секр.

ГЕМТРЕМК, Міш. — Місячні збори членів Т-ва „Згода", 20 Відд. УНСоюзу, відбудуться в неділю, 19-го жовтня 1958 р. о год. 2-ій по пол. в „Українській Хаті" при 2240 Ґрейлінґ Стр. Є багато пильних справ, просимо про численну участь і приєднування нових членів. — А. Триш фін. секретар.

АЛЕНТАВН, Па. — Управа Братства Св. Арх. Михаїла, 147 Відд. УНСоюзу повідомляє своїх членів, що місячні збори Т-ва відбудуться в неділю, 19-го жовтня 1958 р., в залі Української Православної Громади точно о год. 2-ій по полудні. Просимо про чисельну участь в зборах. — Управа.

ПАСЕЙК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. І. Франка, 97 Відд. УНСоюзу відбудуться в неділю, 19-го жовтня 1958 р. о год. 2-і по пол. в церковній залі 47 Говп Евню. — В. Бродський.

ТРЕНТОН, Н. Дж. — Місячні збори членів Т-ва „Запорозька Січ" ім. Б. Хмельницького, 245 Відд. УНСоюзу, відбудуться в неділю, дня 19-го жовтня 1958, о год. 2-ій по пол. в домівці Української Кат. Парохії при 1195 Дуц Евню. — Осип Гоцнюк — голова; М. Мартиненко — секретар; И. Сабат — скарбник.

БОФФАЛО, Н. Й. — Місячні збори „Братства св. о. Николая", Відділ 127 УНСоюзу відбудуться в неділю, дня 19-го жовтня 1958 р., в церковній залі при Фільмор і Онейда Стр., від год. 11,30 до 1-ої по пол. Просимо вирівнувати вкладки. Суспендовані члени можуть бути повернені до всіх своїх прав, як що вирівнають свої залеглости. Просимо про численну участь в зборах. — І. Була — голова; П. Володка — фін. секр.; п-ні Гаравус — касир; М. Левицький — рек. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Триквартальні збори Т-ва „Запорозька Січ", 206 Відд. УНС, відбудуться в неділю, дня 19-го жовтня 1958 р., в парохіяльній залі при 74 Геррис Евню, о год. 1-ій по пол. На порядку дня: звіти уряду і контролі з діловодства за третій квартал та інші важні справи. Пригадуємо членам, що 25-го кожного місяця є послідний день до плачення місячних вкладок до УНС і до Товариства. — В. Киндефорський — предс; І. Кокольський — секретар.

ПАЛМЕРТОН, Па. — Місячні збори „Братства Св. О. Николая, 369 Відд. УНСоюзу відбудуться в неділю, дня 19-го жовтня 1958 р., о год. 4-ій по пол. в церковній залі. Просимо членів про вирівнання залеглостей і про численну участь в зборах. — Управа Т-ва.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во „Любов", 370 Відд. УНСоюзу, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 19-го жовтня, 1958 р. Збирання вкладок відбувається в новозбудованій школі. Просимо приєднувати нових членів і вирівнювати залеглости. Кромі вкладок, кожний член має ще до вирівнання цього місяця $1 на посмертне, як теж додаткову 15-центову місячну поштову оплату „Свободи", згідно з постановою 24-ої Конвенції УНС. — К. Стасюк — предсідник; Р. Голубович — касир; В. Гіна — секретар.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО. — Т-во „Згода", 358 Відд. УНСоюзу повідомляє, що місячні збори членів відбудуться в неділю 19-го жовтня 1958 р., о год. 3-ій по пол., в УНДомі при 14-ій вул., кімната ч. 22. Просимо про участь в зборах і вирівнування залеглостей. — Управа.

Йонкерс Н. Й. — Т-во „Подільська Січ", Відд. 8 УНС, повідомляє, що місячні збори членів відбудуться в неділю, 19-го жовтня 1958 року, о год. 2-ій по пол. в залі Клюбу при 13 Вошинґтон Стр. До Союзу і Тов. приймаємо без вступного. — За Комітет: П. Гарасимів — предс; В. Мандзій — секретар.

ШИКАҐО, Ілл. — Управа „Братства Св. О. Николая", 106 Відд. УНС, повідомляє своїх членів, що місячні загальні збори відбудуться в неділю, дня 19-го жовтня 1958 р., о год. 12-ій в пол. в Домі Відділів УНС при 843 Н. Вестерн Евню. Просимо вирівновати свої залеглости і прибути на збори. — Управа.

МАГАНОЙ СИТІ, Па. — Т-во „Запорозька Січ", 305-ий Відд. УНСоюзу, повідомляє своїх членів, що місячні збори Т-ва відбудуться в неділю, 19-го жовтня 1958 р., о год. 11.30 по другій Службі Божій. Просимо прибути численно, бо маємо важні справи. Справа доплати до поштової оплати за „Свободу". Кожний член може і повинен приєднувати нових членів. Потрібні інформації або аплікації одержить від секретаря Відділу. — Стефан Кічула — предсідник; М. Гентош — секретар.

ДІТРОЙТ, Міш. — Братство Св. о. Николая, Відд. 175 УНС, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 19-го жовтня 1958 р., в Українськім Народнім Домі при 4655 Мартин вул., о год. 1-шій по пол. Проситься всіх довгуючих членів прийти й вирівняти свої залеглості. Повідомляємо теж тих членів, що мають заплачені наперед вкладки, прийти на збори й обов'язково забрати білети на Золотий Ювілей Відділу, та вибрати ширший комітет до обслуги на ювілейнім Бенкеті на неділю 26-го жовтня. Т. Грицай — предсідник; І. В. Іванчук — секретар.

ПАСЕЙК, Н. Дж. — Управа 42-го Відд. УНС, ім. Т. Шевченка, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 19-го жовтня 1958, о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Говп Евню. На збори просимо всіх членів, бо є різні справи до полагодження, і треба перевести важні ухвали де потрібна більшість членів. Просимо всіх членів, що отримали білети а ще за них не розрахувалися, щоб зробили це якнайскорше. В. Марущак — рекор. секретар.

Бетлегем, Па. — Братство Св. Димитрія, 288 Відд. УНС, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 19-го жовтня 1958 р., о год. 11.00 рано зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів вирівнувати вкладки і прибути на збори. — Д. Мушастий, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. — Місячні збори „Братства Св. О. Николая", 5 Відд. УНСоюзу, відбудуться в неділю, 19-го жовтня 1958 р., о год. 5-ій по пол., в залі Української Католицької Церкви Чесного Хреста 37-09-31 Евню. Членів, що мають пікнікові карти (тікети) просимо за них заплатити. З огляду на пильні справи, просимо про численну участь в зборах. — І. Сидор — предс.; А. Климишин — касир; П. Барнич — секретар.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Т-во „Запорозька Січ", 342 Відділ, УНС, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю дня 19-го жовтня 1958 р., о год. 2-ій по пол. в церковній залі. Просимо довгуючих членів вирівняти свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Члени, що платять 6- або 3-місячно повинні доплатити поштову оплату за „Свободу" за 6 місяців — 0.90 ц., за 3 місяці 0.45 ц. — Гр. Воляяський, предс.; Н. Кіра — касир; І. Маркович — секретар.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ТАРЗАН, ч. 4145. Людина темпераменту!

"A TERRORIST SOCIETY IS ON THE RAMPAGE, UNDER A VEIL OF ZULU NATIONALISM," EXPLAINED TARZAN. "BUT I PERSONALLY THINK THAT ONE MAN'S AMBITION IS THE REAL MENACE."

EASY JOE PALED. "YOU MEAN THAT THE TROUBLE WE RAN INTO BEFORE HASN'T BEEN STOPPED YET?"

"GET OFF MY BOAT!" HE SCREAMED IN A STRANGE DISPLAY OF COWARDICE. "I'M CLEARING AWAY FROM HERE — FOR GOOD!"

— Товариство терористів діє в нестямі під плащиком зулюського націоналізму, — вияснював Тарзан. — Але я особисто думаю, що дійсною загрозою є амбіція одної людини.

— Легкий Джов зблід. — Гадаєте, що ще не скінчилися клопоти, які ми мали давніше?

— Ідіть геть із мого човна! — кричав він, дивно виявляючи своє боягузтво. — Я втікаю звідсіля назавжди!